

Tirage 5.000 exemplaires
Hanoi le 7 novembre 1940
Le Journal

SỐ 8

DEPOT LEGAL
• INDOCHINE •

№ 26290

*160 Indoch.
Pièce 949*

CỐC TÍA

KỊCH HAI HỒI, HAI CẢNH của KHÁI HƯNG

ĐỜI NAY

CÓC TÍA

KHÁI HƯNG

@TIEULUN 2024

CÓC TÍA
KỊCH HAI HÒI, HAI CẢNH

HÒI THỨ NHẤT

Một khu rừng

Cây khô héo, cỏ cháy, suối cạn

VE, ca :

Vui thay mùa hè !

Ve ve ve ve...

Vui thay mùa hè ! Ve ve ve ve...

Cùng nhau ta hát

Ve ve ve ve...

Trong luồng gió mát,

Ve ve ve ve...

Ôm nhau ta nhảy

Ve ve ve ve...

Nhịp ba nhịp bảy

Ve ve ve ve.

Vui thay mùa hè !

Ve ve ve ve...

Vui thay mùa hè !

Ve ve ve ve...

Ong vào

ONG - Có im cái mồm cho người ta làm việc không? Sướng lắm đấy mà còn hát với nhảy !

VE - Chị này mới hay nhỉ ! Chị không hích hát thích nhảy mặc chị, tôi thích hát, thích nhảy mặc tôi. Ai có tự do nấy. Chị cảm đoán sao được tôi ?

ONG - Nhưng mà chị ca hát suốt ngày làm người ta khó chịu không làm việc được cơ. Với lại chị làm tôi chóng tai, ngứa mắt lắm. Mọi năm thì chẳng nói làm gì, chứ năm nay trời làm hạn hán cây cối ú rũ, hoa cỏ héo hon, suối, ngòi cạn nước. Nắng độ nửa tháng nữa thì chúng ta chết đói, chết khát hết. Trong tình cảnh ấy, chị và họ hàng chị, và bạn bè chị nữ ngày đêm nhảy rồn ca hát được ư ?

VE - Thiết tưởng trong tình cảnh ấy càng nên nhảy rồn, ca hát để quên đói, quên khát chứ !

ONG - Nào quên được !

VE - Không quên hẳn được, nhưng cũng tạm khuây. Ngồi mà nghĩ đến cái khổ, mà than phiền cái khổ phỏng có ích gì ?

ONG - Ai ngồi mà nghĩ đến cái khổ ! Ai ngồi mà than phiền cái khổ ! Người ta chỉ làm việc...

VE - Thì chị đi mà làm việc, để mặc tôi nhảy rơn ca hát, can chi phải nhiều lời, (lại hát) :

Mặc dầu đói, khát,
Ve ve ve ve...
Ta đây cứ hát,
Ve ve ve ve
Hát rồi ta chết,
Ve ve ve ve

ONG cúi kinh - Im ! Im ngay ! Ta bảo lần cuối cùng, nếu không nghe lời, ta sẽ đốt cho một kim chết bỏ đời bây giờ.

VE - Vâng, im thì im, làm gì mà chị nóng nảy quá thế ?

Ve ra

ONG, cười, nói một mình - Rõ nhẹ chẳng ưa, ưa nặng. Sao không hát nữa đi rồi mà chết ? (cười to)

Kiến vào

KIẾN - Chị Ong thích chí điều gì mà cười nhiều thế?

ONG, cúi xuống - Kìa anh Kiến ! chào anh, anh đi đâu mà vội vàng, hấp tấp thế ?

KIẾN - Tôi lại thăm thửa ruộng năm ¹ đằng kia, để xem còn có cách nào cứu vãn được không ? Khổ quá, không biết ông Trời ông ấy mê mãi chơi bởi gì mà ông ấy lại quên bằng việc mưa thế này ! Làm cho đất khô nứt toác, mà chả kiếm đâu ra nước để tát.

ONG - Mật của chúng tôi độ rày cũng hao hụt nhiều lắm, anh ạ. Anh tính nóng thế này thì còn hoa nào sống nổi để mà hút nhụy làm mật.

KIẾN - Vâng, chính thế. May mà đằng các chị với đằng chúng tôi biết cần cù làm việc và ăn chất dành đấy, chứ lại hoang toàng lười biếng chơi bởi thì thế nào chả có ngày chết đói nhần răng ra.

ONG - Thấy lắm kẻ vô tư vô lự mà ghê sợ. Như mấy chị em cái Ve chẳng hạn, chúng nó vẫn cứ hát hồng nhẩy nhót được đấy.

KIẾN, cười - Ai chứ cái Ve thì tôi còn lạ gì. Mới mùa rét năm ngoái, mò đến đằng tôi nói khéo để vay mượn. Tôi ghét cái thói ăn bơ làm biếng, lại hay chơi bởi hát xướng nên đóng cửa đuổi ra. Về sau nghe đâu cô ả đến van lạy anh Cóc Tía, anh ấy thương hại thí cho dăm mẻ gạo, nhờ đó mới còn sống tới ngày nay. Thế mà ngày nay vẫn không biết lo xa, lại ca hát được.

1 Kiến biết cây năm để ăn

ONG - Nghe như anh Cóc Tía đương đi chiêu mộ các bậc anh tài để lên đại náo thiên cung một phen.

KIẾN, giọng sợ hãi - Đại náo thiên cung ?

ONG - Phải, anh ấy muốn lên tận trời để hỏi ông Trời vì có gì lại nắng mãi không mưa làm hạ giới mất mùa, đói kém.

KIẾN - Ai dại gì mà đi theo anh ấy để mang lấy tội vào thân. Chồng với Trời sao được cơ chứ !... Thôi chào chị, tôi đi làm việc.

ONG - Vậy anh không theo anh Cóc Tía ?

KIẾN - Không, tôi chỉ biết cần cù làm lụng. Còn việc chính trị thì tôi xin nhường các bậc anh, chị. Xin chào chị.

Kiến ra

ONG - Anh Các Tía nhờ mình cổ động hộ việc chiêu mộ anh tài để lên đại náo Thiên cung. Mình thấy anh Kiến là nhà cự phú vùng này, toan rủ anh ấy vào cánh để cùng đi. Ai ngờ anh ta nói lảng rồi chuồn thẳng. Rõ ghét mặt ! Chỉ biết bo bo giữ cửa, với cho vay thực nặng lãi vào. Trời làm đói kém mãi, rồi trộm cướp như rươi, liệu có ngồi yên mà hưởng thái bình được không ?

Cóc Tía vào

CÓC TÍA - Nói làm nhảm gì thế, chị Ong ?

ONG - Chào anh, em đương bực mình đây.

CÓC TÍA - Bực mình về nỗi gì thế ?

ONG - Bực mình nhiều nỗi. Trước hết bực mình về nỗi chị Ve chị ấy hát điếc tai nhức óc không làm việc được. Bảo chị ấy im đi, chị ấy lại giở lý sự cùn. Kế đến bực mình về anh Kiến...

CÓC TÍA - À, chị đã nói giúp với anh Kiến hộ tôi cái công việc tôi nhờ chưa ?

ONG - Chính em bực mình về câu chuyện ấy.

CÓC TÍA - Nghĩa là anh ấy không theo ta, chứ gì !

ONG - Có thể.

CÓC TÍA - Cái đó không cần ! Quý hồ có chị là đủ rồi.

ONG - Em chân yếu tay mềm thì giúp anh được việc gì ?

CÓC TÍA - Chị có cái tài châm chích, đủ khiến Trời kinh hoảng... Nhưng kia, anh Hồ.

Hồ vào

CÓC TÍA - Chào anh Hồ.

ONG - Lạy bác ạ.

HỒ, kiêu hãnh gật đầu - Phải !

CÓC TÍA, vồn vã - Anh Hồ giận dữ ai mà trông có vẻ không vui.

HỒ - Còn vui sao được ! Đi từ nãy đến giờ không tìm được nước uống, anh bảo tôi vui sao được ? Bao nhiêu tuổi, lạch đều cạn ráo.

CÓC TÍA, cười - Anh có biết lỗi ấy tại ai không ?

HỒ - Tại lâu nay nắng mãi không mưa, chứ còn tại ai ?

ONG - Vậy thì tại Trời rồi.

CÓC TÍA - Chính thế. Và vì thế tôi quyết phen này lên tận Thiên cung hỏi Trời xem tại sao lâu nay Trời lại nắng mãi không mưa, khiến nước cạn, đất nứt, cây héo, lá khô, hoa, quả cháy rụng, để đến nỗi dân gian ngồi rũ mà chờ chết đói chết khát... Vậy liệu anh có đủ can đảm theo tôi làm cái công việc nguy hiểm và khó khăn ấy không ?

11 | Cóc Tía

HỒ, giọng tức giận - Ta há sợ một ai dù ở dưới dương gian hay ở trên thiên giới. Nhưng theo anh thì ta quyết không thèm theo. Họa chẳng anh theo ta thì còn có lý. Ta đường đường một đấng chúa tể sơn lâm, mãnh dũng bạt chúng, gầm lên một tiếng muôn vật đều khiếp sợ chạy trốn. Còn anh, thân hình bé nhỏ, sức vóc yếu hèn, sao dám hỗn xược muốn ở trên ta, muốn cai quản ta. Không sợ ta tát chết bây giờ ư ?

CÓC TÍA, ôm bụng cười - Cóc Tía có biết sợ là gì đâu ! Anh tính sợ mà lại dám chiêu mộ anh tài để lên Thiên cùng vãn tội Trời ! Tôi hãy hỏi anh, trong họ Hồ nhà anh mấy mươi đời xưng vương xưng bá ở cõi rừng này, đã một ai có cái tư tưởng ghê gớm ấy chưa, đã một ai có cái ý nghĩ kinh thiên động địa ấy chưa ? Chẳng qua các anh chỉ vênh vênh vào vào, huênh hoang với các chức tướng nhà Trời của các anh. Vả hơn nhau há phải vì to xác hay vì sức mạnh ? Hơn nhau chỉ ở trí thông minh và lòng can đảm mà thôi.

HỒ, cười - Thông minh và can đảm cũng bằng thừa, nếu anh không có sức mạnh. Liệu anh có đem can đảm của anh ra mà địch lại với hàm răng mãnh liệt, với cái tát ngàn cân của ta được chẳng ? Còn như cái thông minh của anh thì liệu có giúp được anh nhảy cao và xa hơn ta không ?

CÓC TÍA, bữu môi - Anh nhảy đã lấy gì làm cao và xa ! Chú Châu Châu, cô Cào Cào nhảy còn giỏi hơn anh nhiều.

HỒ - So với ai, ta chưa biết, chứ so với anh thì ta quyết không thua. Cái nhảy của anh chỉ đủ làm trò cười cho thiên hạ.(quay hỏi Ong) Chị Ong có thuộc bài thơ « CON CÓC NHẢY », không nhĩ ?

ONG - Thưa bác, cháu kém trí nhớ nên không thuộc ạ.

HỒ - Để tôi đọc lại cho mà nghe. Đây này (ngâm nga) :

Con cóc trong hang, con cóc nhảy ra ;
Con cóc nhảy ra, con cóc ngồi đấy ;
Con cóc ngồi đấy, con cóc nhảy đi.

(cười) Chị đã thấy rõ cái tài nhảy của anh Cóc Tía tôi chưa ?

CÓC TÍA, thản nhiên - Nhảy thế cũng đủ hơn anh rồi, cần gì phải dùng tài nhiều quá cho thừa.

HỒ trợn mắt tròn xoe - Hơn ta ?

CÓC TÍA thông thả - Hơn anh.

HỒ - Anh có bằng lòng thi với ta ngay bây giờ không?

13 | Cóc Tía

CÓC TÍA - Sợ gì mà không thi !

HỒ - Thi cả nhảy cao và nhảy xa ?

CÓC TÍA - Thi cả nhảy cao và nhảy xa.

HỒ, cười - Anh điên ?

CÓC TÍA, mỉm cười - Tôi không điên.

HỒ - Vậy nào thi ! Nhưng cuộc gì đã chứ ?

CÓC TÍA - Cuộc gì thì cuộc... (ngần ngại) E một mình chị Ong chứng giám cuộc thi chưa đủ, tôi muốn mời tất cả các anh, các chị khác đến đông đủ, anh nghĩ sao ?

HỒ - Muốn mời ai thì mời.

CÓC TÍA - Vậy phiền chị Ong giúp cho việc ấy nhé ?

ONG - Việc gì cơ, thưa anh ?

CÓC TÍA - Chị đi mời hộ chị Ve, anh Cáo, anh Kiến, anh Gấu, anh Vẹt. (mỉm cười) Cần nhất anh Vẹt, vì anh ấy sẽ truyền bá rất mau cái tin đắc thắng...

HỒ - Chắc không phải anh sẽ đắc thắng !

CÓC TÍA - Được, anh cứ chịu khó chờ lát nữa sẽ biết ai đắc thắng. (nói với Ong) Vậy chị làm ơn bay đi khắp mọi nơi trong khu rừng và mời đủ các anh các chị đến

chứng kiến cuộc thi này.

ONG - Vâng, em xin đi ngay. (nói một mình) : Hồng!
Anh Cóc Tía thua mất !

Ong ra.

HỒ, giọng khinh bỉ - Sao ở đời lại có đứa tự phụ được đến thế !

CÓC TÍA, giọng mỉa mai - Phải, sao ở đời lại có đứa tự phụ được đến thế !

HỒ, hần học - Chúng ta hãy thử một keo đã nào.

CÓC TIA - Không. Thi thử để anh biết mảnh lời của tôi ấy à ! Ở đời chỉ hơn nhau về mảnh lời.

HỒ, cười - Nghĩa là anh sợ tôi chứ gì ?

CÓC TÍA - Có lẽ tôi sợ anh thực đấy, vì phong dao đã dạy : « Thứ nhất sợ kẻ anh hùng, thứ nhì sợ kẻ bần cùng vũ phu ».

HỒ, cáu - Anh chỉ được cái nói khoác và nói láo. Đáng lẽ tôi tát chết anh ngay bây giờ cho bỏ ghét nhưng e chốc nữa các anh các chị ấy tới, lại tưởng tôi giết anh đi để tránh cuộc đi, nên tôi hãy để cho anh sống đến lúc thi xong đã hãy hay.

15 | Cóc Tía

CÓC TÍA - Được rồi ! Nếu chốc anh thắng tôi, tôi sẽ xin đứng cho anh tát. Muốn tát mấy cái thì tát, tát kỳ chết được tôi thì thôi. Nhưng nếu tôi thắng anh thì anh nghĩ sao ? Thì anh mất cho tôi cái gì.

HỒ, mỉm cười - Nếu anh thắng nổi tôi thì tôi xin đứng để anh tát chết (cười âm ỹ, mỉa mai).

CÓC TÍA, thản nhiên - Tôi không muốn tát ai chết. Vả anh em ai lại đi tát nhau. Tôi chỉ xin anh điều này : Anh sẽ cùng tôi lên đại náo Thiên cung và nhất nhất sẽ tuân theo mệnh lệnh của tôi

HỒ - Được rồi !

Ong, Ve, Kiến, Giế, Gấu, Vẹt cùng vào

VỆT - Chào hai ngài, chào hai quan bác ! chào nhị vị đại huynh !

GẤU - Chào hai anh.

KIẾN, GIẾ, VE - Chào hai bác.

CÔNG - Lay bác ạ, chào anh ạ.

CÓC TÍA - Tôi xin cảm ơn các anh các chị đã đến đông đủ để chứng kiến cho cuộc thi nhảy của hai chúng tôi.

ONG - Em có mời anh Cáo, nhưng vừa nghe em nói rút lời, anh ấy rũ ra cười. Rồi anh ấy bảo em về nói với anh rằng mai anh ấy sẽ đến viếng và đưa đám anh.

HỒ đắc chí cười - Hùm hùm ! Hùm hùm !

CÓ TÍA - Anh Cáo không đến cũng chẳng sao, cũng chẳng làm kém vẻ long trọng của cuộc thi. Có hai cuộc: Thi nhảy cao,...

HỒ cướp lời - Và thi nhảy xa. Nếu ta đây mà thắng thì anh Cóc Tía sẽ phải đứng để ta tát chết. Nếu anh Cóc Tia thắng thì ta cam đoan đi theo anh ấy để... để (rũ ra cười).

CÓC TÍA trang nghiêm nói tiếp - Để lên thiên đình hỏi Trời xem vì có gì độ này Trời lại cứ nắng mãi không chịu mưa xuống một giọt nước nào.

VE, KIẾN, GIẾ, GẤU, CÔNG, vỗ tay.

VỆT - Hay ! Hay ! Mưa ! Mưa ! Mưa xuống !

CÓC TÍA - Vậy phiền anh Gấu làm chủ khảo và hai anh...

HỒ - Và anh Công, anh Giế làm giám khảo cho.

VE, nói một mình - HỪ ! anh Công là bạn thân của anh ấy, thảo hèn anh ấy đem ra làm giám khảo. Đến như

17 | Cóc Tía

anh Giế thì thấp sát đất thế kia còn nhìn thấy gì nữa mà giám với khảo !

VỆT - Tôi xin làm trọng tài, tôi xin làm trọng tài, trọng tài.

CÓC TÍA - Vâng, xin nhờ anh làm trọng tài.

VỆT - Vậ xin ông chủ khảo khai cuộc.

Gấu nặng nề tiến lên ba bước.

CÓC TÍA - Xin ngài chủ khảo và hai ngài giám khảo đứng xa xa ra cho, sợ chúng tôi nhảy mạnh quá nhỡ xảy ra án mạng chẳng.

Công bay vội lên một cành cây. Giế cầm đầu chạy còn Gấu đứng đặc lùi lại mười bước.

GẤU - Sửa soạn xong chưa, anh trọng tài ?

VỆT - Mời hai địch thủ ra cho.

Cóc Tía và Hồ xếp hàng

CÓC TÍA. - Xin nhường anh đứng trước.

HỒ, cười - Cảm ơn anh. Nhưng trong hai chúng ta, kẻ nên nhường có lẽ là tôi.

VỆT - Trong cuộc thi không ai được nhường ai. Phải công bằng, phải công bằng. Vậy hai anh phải đứng ngang nhau, phải đứng ngang nhau.

CÓC TÍA - Xin vâng theo lời ông trọng tài. Nhưng nếu tôi đứng ngang với anh HỒ, anh ấy sẽ có thể bảo rằng tôi đứng trước anh ấy được, là vì cái đuôi của anh ấy ở sau tôi xa quá, chỉ bằng tôi xin đứng ngang với cái đuôi anh ấy thôi, như thế thiết tưởng cũng là đứng ngang hàng rồi.

VỆT - Bẩm ông chủ khảo nghĩ sao, bẩm ông chủ khảo nghĩ sao ? Ngài có cho lời trình ấy là xác đáng không, là xác đáng không ?

GẤU, nặng nề - Xác đáng !

VỆT - Vậy bắt đầu cuộc tỉ thí, bắt đầu cuộc tỉ thí ! Xong chưa ? Hai anh xong chưa ?

HỒ - Xong.

CÓC TÍA - Xong. (ngậm chặt lấy dùm lông đuôi HỒ)

VỆT - Thi nhảy cao trước. Đếm đến ba thì nhảy, nhé ! Một, hai... ba, hấp !

HỒ nhảy vọt tới cành thấp và ném mạnh lên cành cao cái đuôi có Cóc Tía ngậm, nhưng cả chủ khảo, giám khảo lẫn trọng tài đều không một ai biết, vẫn tưởng hai

19 | Cóc Tía

địch thủ cùng nhảy một lúc, vì Hổ nhảy nhanh quá, mà các ngài khảo thi lại sợ hãi ngồi tận đằng xa, nên không nhìn rõ. Nhờ sự khôn ngoan ấy, Cóc Tía bám được một cành cao hơn cành của Hổ.

VỆT, tuyên bố - Cóc Tía thắng, Cóc Tía thắng !

Tất cả vỗ tay.

ONG - Tài lắm ! anh Cóc Tía !

VE - Ve ve ! Giỏi lắm anh Cóc Tía !

HỔ, mặt tái mét - Tức cha chả là tức !

VỆT - Chả tức ! chả tức ! Còn cuộc thi nhảy xa. Lo gì ! Lo gì !

GẤU, đồng dục - Thi nhảy xa.

VỆT - Địch thủ đứng vào chỗ y như lần trước, y như lần trước.

Hổ và Cóc Tía yên lặng trở về chỗ cũ. Cóc Tía lại ngậm đuôi Hổ.

VỆT - Một, hai... ba hấp !

Hổ ghì hết sức nhảy thực xa, và ném mạnh đuôi về đằng trước, nhờ thế mà Cóc Tía ở trước Hổ đến một thước.

VỆT - Cóc Tía lại thắng. Cóc Tía thắng cả hai cuộc thi nhảy cao và nhảy xa, cao và xa.

GẤU - Xin tuyên bố : Cóc Tía toàn thắng.

Gấu trình trọng thông thả đi ra, theo sau Công, Giế, Kiến, Ve. Giế và Kiến bung miệng khúc khích cười.

Gấu, Công, Giế, Kiến, Ve ra.

CÓC TÍA, cười thân mật - Ở đời thắng bại là thường, kẻ có tinh thần thượng võ không nên lấy bại làm nhục, lấy thắng làm vinh.

HỒ, bẽn lễn - Thôi, anh chẳng cần dài lời. Anh đã thắng và tôi đã bại. Tôi bại thì tôi xin đi theo ủng hộ anh.

CÓC TÍA - Cảm ơn anh. Tôi có óc khôn, anh có sức mạnh; vậy chúng ta sẽ toàn thắng. Việc chúng ta làm là việc ích chung cho tất cả mọi loài, há phải việc riêng của một ai, mà bảo tranh dành nhau đứng trên đứng dưới. Chẳng qua ai hay mặt nào thì nên đương lấy mặt ấy. (quay sang hai bên) Các anh, chị đây còn ai muốn theo chúng tôi nữa không ?

VỆT - Tôi, tôi xin theo.

CÓC TÍA - Được ! tốt lắm ! Anh có tài ngôn luận. May ra sẽ nhờ về tài ngôn luận của anh mà xong việc,

21 | Cóc Tía

không cần phải đánh chác gì hết. Còn ai nữa ?

ONG - Em xin theo anh lên Thiên cung.

CÓC TÍA - Cám ơn chị. Tôi sẽ phải nhờ đến cái tài châm chích của chị. (nói một mình) Chỉ hiềm thiếu anh Cáo. Không có hản không xong.

VỆT - Vậy ta lên đường, ta lên đường thôi chứ.

CÓC TÍA, suy nghĩ - Ta lên đường. (nói một mình) Phải làm thế này, phải phải. (nói to) Chư tướng hãy lắng tai nghe lệnh ta truyền : Ta cất Hồ lên chức tướng tiên phong đem quân đi trước. Ta sẽ kéo đại đội theo sau.

HỒ - Dạ ! tuân lệnh !

VỆT - Đại đội ! đại đội ! Tuân lệnh ! tuân lệnh !

Hồ, Vệt, Ong ra.

CÓC TÍA - Thế nào tí nữa Cáo chẳng mò đến đây nhìn xác ta, vì hản đoán chắc ta đã bị Hồ tạt chết rồi. (đi đi lại lại)

NHÁI BÉN - Kìa bác ! Bác chờ ai đây ?

Ếch, ễnh-Uơng, Nhái Bén cùng vào.

CÓC TÍA - Chào các chú. Các chú đến có việc gì ?

ỄNH ƯƠNG - Nghe đồn bác chiêu mộ anh tài, lên đại náo Thiên cung, chúng tôi đến đi theo bác.

ẾCH - Tôi xin lĩnh ấn tiên phong.

ỄNH ƯƠNG - Bác nên nghĩ đến tình anh em thúc bá mà cất tôi lên chức nguyên soái. Tôi xin làm quân sư.

CỘC TIA - Cảm ơn các chú. Nhưng việc này là việc công và việc tối quan trọng, không thể đem những anh em, họ hàng bất tài bất lực ra cang đáng được. Vậy xin các chú hiểu cho và về đi.

NHÁI BÉN - Bác coi người ngoài hơn anh em ?

ỄNH ƯƠNG - Bác đặt bạn bè lên trên họ hàng ?

ẾCH - Bác chả nên thế...

CỘC TÍA - Xin các chú để mặc xác tôi. Cất chú Éch lên làm tiên phong để gặp quân địch chú quay đầu nhảy về nhé ! Cất chủ Ễnh Ương lên làm nguyên soái để chú to mồm cãi nhau với quân địch chẳng ? Còn chú Nhái Bén thì được mỗi một cái tài, tài ăn bám, quân sư quân siếc gì chú ! Thôi xin mời các chú về... (quát) Các chú có về ngay không ?

ẾCH - Hừ, tệ !

ỄNH ƯƠNG - Hừ ! anh với em !

NHÁI BÉN - Hừ ! họ với hàng !

Cả ba cùng ra

CÓC TÍA - Hừ ! anh với em ! Hừ ! họ với hàng. Làm việc lớn mà cứ kéo bừa anh em, họ hàng vào, không kể gì đến tài cán, thì thành công sao được ! (Cáo thò đầu nhòm vào) Anh Cáo đấy phải không ? Tôi đương chờ anh đây.

Cáo vào.

CÁO - Anh chờ tôi ? Anh biết tôi đến đây ?

CÓC TÍA - Vâng, tôi biết chắc rằng anh sẽ đến đây để ngắm xác tôi.

CÁO, ngơ ngác nhìn - Anh Hồ đâu ?

CÓC TÍA, hả rộng miệng - Đây.

CÁO - Đâu ?

CÓC TÍA, vẫn há rộng miệng - Đây. Tôi vừa ăn thịt.

CÁO, sợ hãi - Ăn thịt ?

CÓC TÍA - Phải, ăn thịt. Anh không thấy mồm tôi đầy lông Hồ à ?... Đây này, anh ghé gần lại mà nhìn. Phải không ? (Cáo cúi sát vào miệng Cóc Tía) Có phải lông Hồ không ?... Cứ ghé gần vào... gần nữa. Tôi không ăn

thịt anh đâu mà anh sợ. (Cáo nhảy lùi về phía sau)

CÓC TÍA, cười - Anh nhát quá. Tôi ăn thịt anh làm gì ! Vì anh thì được mấy tí thịt ! Và tôi vừa ăn hết một con Hồ, no lắm rồi.

CÁO - Anh ăn thịt anh Hồ ?

CÓC TÍA - Anh ấy thua tôi, tôi bắt đi theo tôi lên đại náo Thiên cung, anh ấy không chịu nghe thì chớ, lại còn gọi vợ đến để chực xúm vào đánh tôi. Cáo tiết tôi thịt nghiền chị vợ. Anh chồng vội vàng xin đi theo ngay. Tôi đã giao cho anh ấy chức tiên phong cất quân đi trước rồi. Còn anh, anh có theo tôi không ?

CÁO, giọng run run - Xin vâng ạ.

CÓC TÍA- Vậy chúng ta đi ngay, cho sớm sửa. Và muốn đi được nhanh chóng, anh hãy để tôi cười lên lưng.

Cóc Tía cười lên lưng Cáo.

HẠ MÀN

Hết hồi thứ nhất

HỒI THỨ HAI

Thiên cung

Trên một cái sập gụ, Trời ngồi dựa tay lên gối xếp đánh tổ tôm với Nam Tào, Bắc Đẩu, Hằng Nga và Chức Nữ bắc ghế ngồi chung sập.

TRỜI - Không ăn, bóc !

HẰNG NGA, bóc nọc - Nhị văn.

TRỜI - Ăn tốt. (bày bài xuống sập) Chạm chờ nhị, ngũ, bát văn. Khá quá ! Lục vạn (đánh cây bài xuống). Thôi bóc đi cho ta ù.

CHỨC NỮ, bóc - Bấm yêu ạ.

TRỜI - Yêu thì ù ! (bày bài xuống sập) Thập thành, thông tôm.

NAM TÀO, đứng dậy - Tàu Thượng đế, xin nghỉ thôi ạ.

TRỜI - Đánh hội nữa, một hội nữa thôi.

NAM TÀO - Tàu Thượng đế, công việc còn bẻ bộn lắm, hạ thần xin về.

TRỜI - Việc gì ? Có việc gì đâu ? Việc gì cơ chứ ?

NAM TÀO - Tâu Thượng đế, việc sinh ở Hạ giới ạ.

TRỜI, phì cười - Hạ giới thì cần gì. Tưởng việc gì ở Thượng giới !

NAM TÀO - Tâu Thượng-đế, lâu nay hạ thần bận hầu tổ tâu Thượng đế luôn, thành thử sổ Sinh sao nhãng không ghi chép thêm được mấy tên.

TRỜI - Thì Bắc-Đầu giữ việc tử cũng còn ở đây. Không chua thêm tên vào sổ Sinh, cũng không xóa bớt tên ở sổ Tử, thiết tưởng như thế cán cân vẫn thăng bằng,(cười) cán cân Tạo-hóa bao giờ cũng giữ thăng bằng, các Khanh chẳng phải lo mà thêm mệt xác vô ích.

HÀNG NGA, mỉm cười - Muôn tâu Thượng-đế, giá Thượng đế cứ giữ hai bác Nam Tào, Bắc Đầu ở đây hầu tổ tâu tràn suốt năm ấy sang năm khác, thì hai bác sẽ không ghi thêm, cũng không xóa bớt một tên nào ở sổ Sinh sổ Tử. Như thế có phải ở Hạ giới sẽ không có ai để ai chết nữa không ? Họ sẽ bắt tử cả.

BẮC ĐẦU - Cô tính bắt tử với tật bệnh, với nghèo đói thì bắt tử làm gì !

TRỜI, bất bình - Khanh làm như ta không hề nghĩ tới bàn dân thiên hạ ! Khanh phải biết có người giàu thì

phải có người nghèo, có người khỏe thì phải có người ốm, có người sang thì phải có người hèn. Như thế mới công bằng, mới thực công bằng. Cán cân Tạo hóa bao giờ ta cũng giữ thăng bằng, không chệch một li một tí về bên nào cả (dịu dàng). Thôi, Khanh đã không muốn đánh nữa thì ta cũng không ép. Nhưng ở lại cùng ta uống rượu đã có được không ?

NAM TÀO - Dạ, kẻ hạ thần xin vâng.

TRỜI - Cả Bắc Đẩu nữa, nhé ?

BẮC ĐẪU - Dạ.

TRỜI, cười - Bắc Đẩu giữ sổ Tử thì chả cần về vội, phải không ? Giữ cái việc chết ấy chỉ được nghe những lời ta oán, quên đi lúc nào người ta ơn lúc ấy.

BẮC ĐẪU - Dạ; muôn tâu Thượng đế, thế mà có chán kẻ vì ốm đau, vì nghèo khổ quá thường kêu van lay lục, khẩn khoản xin hạ thần biên tên vào sổ Tử. Kẻ hạ thần không dám chuẩn lời xin vì ai nấy sống chết đều có số. Số Trời đã định, sửa chữa sổ sách sao được.

TRỜI, cười - Chết, chúng nó cũng kêu, sống, chúng nó cũng kêu, biết làm thế nào cho vừa lòng chúng nó? Nhưng không cần làm vừa lòng chúng nó, cán cân Tạo hóa cứ một mực giữ cho thăng bằng, sống chết mặc thầy chúng nó. Chúng nó xin chết không được thì chúng nó

sống vậy chứ sao !

BẮC ĐÀU - Tâu Thượng đế, không ạ. Chúng nó sẽ... sẽ trốn nợ đời. Theo như giọng chúng nó thường nói ở dưới hạ giới.

TRỜI, nổi thịnh nộ - Chúng nó tự tử ? Chúng nó dám cướp quyền sống chết ở trong tay ta, và làm lệch cán cân Tạo hóa ? Bọn này, phải tự xuống Diêm vương trị tội thực nặng mới được. Vạc dầu ! Bỏ tuột vào vạc dầu !

BẮC ĐÀU - Dạ, muốn tâu Thượng đế chúng nó khổ sở quá, nghèo đói quá, đâm ra liều.

TRỜI - Chúng nó khổ sở, mặc ! Cán cân Tạo hóa chỉ cần giữ một mực thăng bằng. Bớ Nam-Tào !

NAM TÀO - Dạ.

TRỜI - Khanh ghi thêm ngay một tràng dài tên vào sổ Sinh cho ta để sự sinh tử ở Hạ giới được thăng bằng. Những thằng khổ sở trốn nợ đời thì lại bắt những thằng khổ sở khác sống thay vào. Cán cân Tạo hóa cần phải giữ thăng bằng, nghe ?

NAM TÀO - Dạ.

TRỜI - Bay ! đem rượu tiên ra để ta thưởng xuân với chư khanh.

29 | Cóc Tía

LÍNH - Dạ ! (bung khay ngọc chén ngọc đặt lên sập, trong khi một người lính khác thu xếp bài tổ tôm cất đi).

HÀNG NGA - Muôn tâu Thượng đế, ở Thượng giới, ta thường xuân luôn, vì quanh năm toàn là mùa xuân. Chứ như ở Hạ giới bây giờ đương nắng rất.

TRỜI - Có mưa thì phải có nắng. Đối với Hạ giới bao giờ cán cân Tạo hóa cũng giữ thăng bằng. (có tiếng ồn ào ở phía ngoài) Cái gì thế, chúng bay ?

Viên canh cổng Thiên cung vào

VIÊN CANH CỔNG - Muôn tâu Thượng-đế, có tên Cóc Tía ở Hạ giới xin vào hầu.

TRỜI, ngẫm nghĩ - Cóc Tía ?... Thân hình nó như thế nào, mà tên nó dữ dội thế ?

VIÊN CANH CỔNG - Muôn tâu Thượng-đế, hần chỉ bằng cái nắm tay kẻ hạ thần. TRỜI - Sao không đuổi cổ nó ra ?

VIÊN CANH CỔNG - Muôn tâu Thượng đế, kẻ hạ thần có nói Thượng-đế đương bận đánh tổ tôm, thì lên ấy cười hỏn xược mà nói rằng Thượng đế cứ mê mãi cờ bạc như thế, chả trách quên cả việc làm mưa, khiến Hạ giới bị nắng thiêu, muôn vật lâm vào cảnh đói khát, khổ sở.

TRỜI, mắng át - Quân hỗn xược ! Quân xác láo !

VIÊN CANH CÔNG - Dạ, kẻ hạ thân xem chừng hẳn can đảm lắm, lại có các tên Hồ, tên Vệt, tên Cáo, tên Ong đi hộ vệ. Hạ thần thấy một đoàn hung hăng dữ tợn nên rất lấy làm sợ hãi.

TRỜI, suy nghĩ nói một mình - Chắc đây là một bọn côn đồ ở Hạ giới, hay một lũ khó đối làm liều. Ta hãy cứ hứa chuẩn lời xin của chúng để tống cổ chúng xuống Hạ giới đã, rồi hãy hay. (nói to) Nếu phải thế thì cho nó vào hầu, cán cân Tạo hóa bao giờ cũng giữ thăng bằng, ta không vì nó hỗn láo mà không chấp đơn của nó. Vậy ra đưa nó vào. Mà chỉ một đứa mang đơn thôi, đừng để chúng nó ùa cả vào làm huyên náo Thiên cung, nghe !

VIÊN CANH CÔNG - Dạ.

Viên canh công ra. Một lát sau Vệt vào.

TRỜI - Tên kia là Cóc Tía ở Hạ giới, phải không ?

VỆT - Dạ. Tàu Trời, con là Vệt, là Vệt, là Vệt ạ.

TRỜI, đập bàn ra oai - Vệt ! Thế tên Cóc Tía đâu lại không vào hầu ?

VỆT - Dạ, thống tướng con đứng chờ ngoài thiên môn, cho con mang đơn vào trình Trời trước ạ. Thống tướng con sẽ xin vào sau ạ, sẽ xin vào sau ạ, sau ạ.

TRỜI - Nói gì mà liên thoáng thế ? Nam Tào

NAM TÀO - Dạ.

TRỜI - Đọc lá đơn xem nó xin những gì.

NAM TÀO, ra cầm lấy lá đơn ở tay Vệt cúi đầu dâng lên, rồi mở ra đọc :

Muôn tâu Thượng đế,

Thần là Cóc tía,

Quê dưới trần gian,

Cùng với một đoàn

Vệt, Ong, Hổ, Cáo ;

Có ấu, có lão,

Có nữ, có nam ;

Hợp nhau lại làm

Lá đơn đệ bẩm.

Xin Trời chứng giám,

Xoi thấu khúc nhôi,

Cho lũ chúng tôi

Đội ơn vạn bội.

Nguyên nay Hạ giới

Bị nạn khô khan :

Trời cứ nắng tràn

Đồng điền nứt toác,

Cỏ hoa héo rạc,

Cháy cả lúa màu.

Tình cảnh đốn đau,
Muôn dân đói khát.
Trời còn nắng rát,
Dân sẽ chết mòn,
Một móng chẳng còn,
Ruộng thành hoang địa,
Rừng sâu tứ phía
Vẳng giống sinh linh.
« Làm ra hiện tình,
Ai, người có lỗi ? »
Dân gian thường hỏi,
Thực khó trả lời.
Đành lên tận Trời,
Trước sân khấu thủ.
Lòng nhân xin rửa
Thương tới dân hèn.
Dạy rõ một phen
Rằng ai có lỗi ?
Rồi xin trị tội
Cho dân được nhờ.
Một bọn dân ngu
Của Trời khấu bầm.

TRỜI - Tên kia láo ! Dám vô lễ với ta !

VỆT - Dạ, xin Trời soi xét, chúng con đâu dám vô lễ.
Chúng con chỉ lên kêu Trời thương chúng con phận nào

33 | Cóc Tía

chúng con được nhờ phận ấy, được nhờ phận ấy.

TRỜI - Lính đâu, đuổi cổ nó ra. Cái bọn dân hèn ở Hạ giới chúng nó hỗn xược quá lắm !

LÍNH - Dạ. (ẩn bừa Vệt ra khỏi cửa) H

ĂNG NGA, cười - Thằng cha trông bộ láu lém quá.

CHỨC NỮ - Chắc nó làm nghề hát chèo.

HÀNG NGA - Không, nó nói lấp thê, hát hồng gì !

NAM TÀO - Nó là quân sư của Cóc Tía.

TRỜI, vẻ nghĩ ngợi - Bọn dân ngu ngốc. Chiều sao nổi chúng nó. Cho chúng nó sống chúng nó kêu ca, bắt chúng nó chết chúng nó cũng kêu ca. Mưa nhiều, chúng nó oán, nắng lắm, chúng nó cũng oán. Chỉ có một cách là cho thần Dịch xuống Hạ giới giết bớt bọn dốt nát đi. Làm như thế lại sẽ tránh được cả cho chúng nó cái nạn dân mãn...

Có tiếng huyền nào ở ngoài cửa, rồi bọn Cóc tía xô đẩy viên canh công, kéo ùa vào.

TRỜI, hét - À ! quân này phá nhà Trời !

CHỨC NỮ - Trời ơi ! (Chạy ẩn vào phía sau sập)

TRỜI - Có phải chúng mày định phá Thiên cung thì chúng mày bảo ?

CÓC TÍA - Chúng tôi đâu dám phá Thiên cung. Chúng tôi chỉ xin Trời soi xét cho một việc.

TRỜI - Tao chẳng soi xét, xét soi gì ráo. (quát) Lính đâu tổng cổ chúng nó ra.

LÍNH - Dạ ! (sấn lại gần giờ roi dọa vụt)

CÓC TÍA, hô - Ong ! chị bay vào châm nọc độc trúng mắt nó cho ta.

ONG - Dạ, dạ ! (bay sả vào đốt)

LÍNH, chạy kêu - Trời ơi, nó đốt mù con rồi !

TRỜI, thét - Sét ra trị nó cho ta.

Sét, đầu gà, mỏ gà, nhảy ở trong ra mổ Ong.

CÓC TÍA - Bớ Cáo ra bắt lấy nó cho ta.

Cáo, nhảy phát một cái ra giữa sân khấu, Sét kinh hoảng bỏ chạy, vừa chạy vừa kêu thành tiếng gà.

TRỜI, thét - Bớ chó Ngao !

CÓC TÍA, cũng hô - Bớ Hổ ! (Chó Ngao vừa ra đã bị Hổ vồ ăn thịt)

35 | Cóc Tía

VỆT, vỗ tay cười - Hì hì hì ! Đại thắng, đại thắng !
Toàn thắng, toàn thắng !

CÓC TÍA - Muôn tâu Trời, Trời còn tướng nào tài hơn nữa để Cóc Tía tôi xin đổi địch ?

TRỜI, làm lành, cười - Cậu Cóc Tía ở dưới Hạ giới luyện được một đoàn quân mạnh mẽ đấy. Ta ban khen cho, nghe !

CÓC TÍA - Dạ, chúng con quả không muốn vô lễ chống lại Trời, xin Trời xét lại cho.

TRỜI - Các con có tội gì đâu.

BẮC ĐẦU, thét - Cóc Tía ! Người đừng cậy mạnh mà làm huyền não cả chốn Thiên cung. Chuyến này ta sẽ ghi tên ngươi vào sổ Tử, cho ngươi hết kiếp.

CÓC TÍA, cười - Bẩm được, xin cụ cứ ghi tên cháu vào sổ Tử, nhưng nhờ cụ hãy kêu Trời mưa xuống cho chúng cháu được nhờ, chúng cháu chỉ xin có thể. Chúng cháu ở Hạ giới nghe tin đồn rằng Trời và cụ Nam-Tào, cụ Bắc-Đầu ngày đêm chỉ ham mê cờ bạc chơi bời, chẳng nghĩ gì đến Hạ giới. Còn viên quan coi mưa thì đã lười biếng lại hay ăn tiền. Vùng nào có lẽ bái cầu đảo, ngài mới mưa cho một trận. Dân chúng cháu chẳng chịu lễ lạc - và nghèo đói lấy gì mà lễ ! - nên ngài để luôn ba tháng nay không mưa cho một giọt. (nói với

Trời) Dân tình khổ sở, xin Trời rủ lòng thương.

TRỜI - Cậu có nói ta mới rõ. Nếu tên Vẹt ngôn ngữ cũng rành rọt được như cậu, thì đâu đến nỗi.

VỆT, liến thoắng - Bẩm Trời, con cũng nói rành rọt. Con cũng nói rành rọt như anh Cóc Tía con, như anh Cóc Tía con. Nhưng Trời không hiểu là vì con chỉ nói bằng lời nói, còn anh Cóc Tía con...

CÓC TÍA, ngắt lời. - Im ngay ! Đứng trước của Trời không được vô lễ. Trời đã chuẩn y cho lời xin của chúng ta là đủ rồi.

TRỜI - Cậu thử nhắc lại xem nào. Ta nay già nua lẫn cấn... Lời xin gì thế nhỉ ?

CÓC TÍA - Tâu Trời, Trời sẽ trị tội viên quan giữ phần việc làm mưa, và bắt phải mưa ngay xuống Hạ giới, để cứu vớt lấy vườn, ruộng, cây cối.

TRỜI - Cậu chỉ xin có thế ?

CÓC TÍA - Dạ, con chỉ xin có thế.

TRỜI - Được rồi ! Lính đâu ! cho đòi thần Mưa điệu cổ ra đây.

LÍNH - Dạ !

Thần mưa vào

TRỜI, đứng dậy ra tát thần Mưa, ý chừng để lấy lòng Cóc Tía - Sao làm việc lười biếng thế hử ? Bỏ đi đâu mà ba tháng nay khu rừng cậu Cóc Tía không nhận được một giọt nước mưa nào, hử ?

THẦN MƯA quỳ tâu - Muôn tâu Thượng đế, bọn dân Hạ giới khó chiều lắm. Nếu hạ thần làm việc chăm chỉ mưa nhiều, mưa luôn, rồi ruộng, vườn chúng bị ngập lụt, chúng cũng ta oán hạ thần.

TRỜI, mỉm cười bảo Cóc tía - Cậu đã nghe chưa ?

CÓC TÍA - Thiết tưởng đã là Trời thì phải biết mưa bao nhiêu là đủ, nắng bao nhiêu là vừa. Chứ mưa đến nỗi ngập lụt, nắng đến nỗi khô khan thì chẳng hóa ra Trời mưa liều nắng liều ư ?

NAM TÀO - Cóc Tía không được vô lễ !

TRỜI - Được, cứ để cậu ấy nói. Dân Hạ giới họ thẳng thắn, chất phác, không biết uốn nắn những lời văn hoa đầy thôi.

HÀNG NGA - Muôn tâu Thượng đế, có ra gì cái loài Cóc vũ phu. Ở cung điện Quảng-Hàn của tiện thiếp có chán Cóc thủy tinh, pha lê biết mùa đủ các điệu, ca đủ các giọng, để rồi tiện thiếp dâng lên Thượng đế một đôi.

CÁO - Cóc thủy tinh, pha lê của cô có giết được hổ, có ăn thịt được hổ không ?

HÀNG NGA - Cóc ăn thịt hổ ?

CÁO - Thừa cô, hẳn chứ !

TRỜI - Nhưng ta hãy trở lại điều yêu cầu thứ hai của cậu Cóc Tía. Cậu xin mưa, nhưng nhớ mưa nhiều ngập lụt thì cậu không được kêu ca gì nữa nhé

CÓC TIA - Muôn tâu Trời, chỉ khi nào con muốn mưa thì hãy mưa.

TRỜI, cười - Ta biết sao được khi nào cậu muốn mưa?

CÓC TÍA - Khi nào con nghĩ rằng là con đòi mưa đó, vậy những lúc ấy Trời cứ mưa xuống cho.

TRỜI - Được rồi. Ta chuẩn y ! Cậu còn xin điều gì nữa không ?

CÓC TÍA - Tâu Trời, không ạ.

TRỜI - Vậy bãi trào.

Trời cùng Nam Tào, Bắc Đẩu, Hằng Nga, Chức nữ, Sét, Mưa, Lính đều ra.

CÓC TÍA, reo - Đắc thắng !

39 | Cóc Tía

ONG - Toàn thắng !

VỆT, hát - Anh Cóc là cậu ông Trời.

Ai mà trêu cậu thì Trời đánh cho.

HỒ - Từ nay Cóc nghiêng rặng sẽ làm chuyển động bốn phương trời.

VỆT - Nào, chúng ta cùng nhau cất tiếng hát trở về Hạ giới nào !

Tất cả vừa đi vừa hát :

Anh Cóc là cậu ông Trời,
Ai mà trêu cậu thì trời đánh cho.

HẠ MÀN

SÁCH HỒNG

ĐÃ XUẤT BẢN :

- Số 1 : Ông đồ Bể của Khải Hưng (hết)
- 2 : Con cá thần của Hoàng Đạo (hết)
- 3 : Quyển sách của Thạch Lam (hết)
- 4 : Hai thư khôn của Thế Lữ
- 5 : Quyển sách ước của Khải Hưng
- 6 : Hai chị em của Thiện Sĩ
- 7 : Lên cung trăng của Hoàng Đạo
- Số 8 : Cóc tía của Khải Hưng

ĐƯƠNG IN :

- Số 9 : Cái ấm đất của Khải Hưng

NHÀ XUẤT BẢN « ĐỜI NAY »

Imp. Ngày-Nay, Hanoi